

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
T.a.v. de heer dr. Y.J. van Hijum
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Datum 31 juli 2024
ons kenmerk RvB.087/24/DS/mt

Onderwerp: uitvoeringstoets conceptwetsvoorstel Wet basisverzekering arbeidsongeschiktheid zelfstandigen (Wbaz)

Geachte minister,

Met uw brief van 13 juni 2024 (kenmerk: 2024-) heeft u de SVB verzocht een uitvoeringstoets uit te brengen op het conceptwetsvoorstel Wet basisverzekering arbeidsongeschiktheid zelfstandigen (Wbaz). Met deze uitvoeringstoets wordt tegemoetgekomen aan uw verzoek.

Toelichting

Het wetsvoorstel *basisverzekering arbeidsongeschiktheid zelfstandigen* beoogt een verplichte verzekering tegen het risico op inkomensverlies bij arbeidsongeschiktheid voor zelfstandigen tot stand te brengen. Zo wordt gewaarborgd dat zelfstandigen ook in hun inkomen kunnen voorzien als er daadwerkelijk sprake is van arbeidsongeschiktheid.

De uitvoering van de Wbaz is belegd bij het UWV en de Belastingdienst. De SVB heeft een beperkte rol in de uitvoering van dit wetsvoorstel met betrekking tot gemoedsbezwaarden. Gemoedsbezwaarden kunnen bij de SVB een ontheffing aanvragen voor de Wbaz. De SVB verifieert niet of de aanvrager een zelfstandige is. De SVB beoordeelt deze aanvragen en deelt de informatie over de ontheffing voor de verzekeringsplicht Wbaz wegens gemoedsbezwaardheid met UWV en Belastingdienst.

Uitvoerbaarheid

Voor de uitvoering van de Wbaz zal worden aangesloten bij de reeds bestaande uitvoering in de beoordeling van gemoedsbezwaardheid voor de volks- en werknemersverzekeringen. De Wbaz wordt toegevoegd aan de administratie van gemoedsbezwaardheid voor de bestaande regelingen. De gemoedsbezwaardheid voor de Wbaz wordt toegevoegd aan de bestaande gegevensverstrekking aan de Belastingdienst en het UWV.

In de juridische bijlage zijn een aantal aandachtspunten opgenomen bij het wetsvoorstel.

Aanpassing van de *Regeling Wet financiering sociale verzekeringen* en het *Algemene inkomensbesluit* zijn randvoorwaardelijk.

Met in achtneming van deze aandachtspunten, acht de SVB het wetsvoorstel uitvoerbaar en handhaafbaar.

Overige aandachtspunten:

Onduidelijk is wie in de structurele uitvoering van de Wbaz verantwoordelijk is voor de communicatie naar zelfstandigen en hen wijst op de mogelijkheid een ontheffing wegens gemoedsbezwaardheid aan te vragen. De SVB ziet daar voor zichzelf geen rol in, de SVB weet namelijk niet wie zelfstandige is. Het ligt voor de hand de taak om zelfstandigen hierover te informeren te beleggen bij UWV en/of de Belastingdienst.

De SVB kan bij inwerkingtreding van de Wbaz wel de bestaande populatie gemoedsbezwaarden per brief informeren over de Wbaz.

Invoeringsdatum

De implementatie van het wetsvoorstel bij de SVB vergt een doorlooptijd van 9 maanden vanaf het moment dat de opdracht gegeven wordt. De implementatie van de gegevensleveringen vergt afstemming met UWV en de Belastingdienst. Het is noodzakelijk hier tijdig mee te beginnen.

UWV en Belastingdienst hebben aangegeven het wetvoorstel niet voor 2029 in uitvoering te kunnen nemen. Deze invoeringsdatum is voor de SVB goed uitvoerbaar.

Uitvoeringskosten

De eenmalige uitvoeringskosten worden geraamd op € 100.000.

De inschatting is dat de structurele uitvoeringskosten ongeveer gelijk blijven.

Administratieve lasten

De administratieve lasten voor gemoedsbezwaarde zelfstandigen nemen beperkt toe. Zij dienen een ontheffing voor de Wbaz op grond van gemoedsbezwaardheid aan te vragen bij de SVB.

Voor vragen over of een toelichting kan contact opgenomen worden met dhr. M. Tielen (mtielen@svb.nl / 020 - 656 5374).

Ik vertrouw erop u hiermee van dienst te zijn geweest.

Bijlage – Juridische bijlage

De gegevenslevering aan de Belastingdienst

Wanneer de ontheffing is verleend moet de SVB daarover de Belastingdienst informeren.

De gegevenslevering aan de Belastingdienst is in artikel 64 tweede lid van de Wfsv geregeld ten aanzien van de wetten die zijn opgenomen in het eerste lid. Door de toevoeging van de Wbaz aan het eerste lid, is er in artikel 64, tweede lid een grondslag voor de levering van gegevens aan de Belastingdienst over zelfstandigen met gemoedsbezwaren tot stand gebracht.

De SVB verstrekt de Belastingdienst nu reeds maandelijks gegevens over de personen aan wie hij die ontheffing (of intrekking van de ontheffing) van de verzekeringsplicht heeft verleend op grond van één of meer volksverzekeringswetten en/of alle werknemersverzekeringswetten. De gegevenslevering over de ontheffing van de verzekeringsplicht ten aanzien van de Wbaz kan hierop aansluiten.

De SVB merkt op dat voor de gegevensverstrekking aan de Belastingdienst in artikel 64, tweede lid van de Wfsv een speciale grondslag is opgenomen, die uitsluitend is bedoeld voor gegevenslevering door de SVB aan de Belastingdienst. Het is in 2005¹ bij het opnemen van het hoofdstuk over gemoedsbezwaarden in de Wfsv de wens van de wetgever geweest dat die gegevenslevering aan de Belastingdienst bij de SVB werd belegd. In de memorie van toelichting van de Wfsv wordt opgemerkt dat de SVB van de verleende ontheffing of intrekking daarvan mededeling doet aan de inspecteur.

In artikel 33f, tweede lid Wbaz wordt voor het UWV een grondslag gecreëerd voor de gegevenslevering aan de Belastingdienst van de verzekerde zelfstandigen voor de premieheffing. Met de geïnde premies wordt het arbeidsongeschiktheidsfonds gefinancierd. De Memorie van Toelichting paragraaf 13.2.1 (voetnoot 179)² beschrijft dat het UWV de gegevens die zij van de SVB ontvangt over de verleende ontheffing ook aan de Belastingdienst levert. De gegevens van de andere personen die uitgesloten zijn van de toepassing van de Wbaz verstrekt het UWV niet aan de Belastingdienst. Wel die van de gemoedsbezwaarde zelfstandigen.

Het wetsvoorstel roept op dit punt vragen op. Er is een uitdrukkelijke grondslag in artikel 64 tweede lid van de Wfsv voor gegevensverstrekking door de SVB aan de Belastingdienst over de gemoedsbezwaarde zelfstandigen. In het wetsvoorstel wordt in het nieuwe artikel 33f, tweede lid van de Wet Suwi een grondslag gecreëerd voor gegevenslevering van het UWV aan de Belastingdienst van degenen die onder de Wbaz verzekerd zijn, een en ander zodat de Belastingdienst premie kan heffen om het arbeidsongeschiktheidsfonds mee te financieren als bedoeld in het nieuwe artikel 56a in de Wfsv. In een voetnoot is echter te lezen dat het ook geldt voor de zelfstandigen met gemoedsbezwaren.

- De SVB vraagt zich af of het wenselijk dan wel noodzakelijk is dat het UWV, de van de SVB afkomstige, gegevens over de gemoedsbezwaarden doorstuurt aan de Belastingdienst. De Belastingdienst ontvangt nu tweemaal gelijke gegevens over dezelfde zelfstandigen.

Daarnaast meent de SVB dat de grondslag in 33f, tweede lid van de Wet Suwi niet voorziet in die gegevenslevering omdat er van de zelfstandigen met gemoedsbezwaren geen premies worden geheven ten behoeve van het arbeidsongeschiktheidsfonds. Dus het in artikel 33f, tweede lid genoemde doel als opgenomen in artikel 56a van de Wet Suwi kan niet worden bereikt met deze gegevenslevering.

¹ Tweede kamer: vergaderjaar 2003-2004 kst-29529-3

² Uitzondering hierop betreft de gegevensverstrekking door UWV aan de Belastingdienst met betrekking tot de zelfstandigen die gemoedsbezwaard zijn voor deze wet. UWV geeft in dat geval door dat over de betreffende zelfstandige geen premie voor de publieke verzekering moet worden geheven en geïnd. De Belastingdienst heft en int in dat geval een vervangende premie.

De gegevenslevering aan het UWV

Ook moet de SVB het UWV informeren over de verleende ontheffingen aan zelfstandigen met gemoedsbezwaren. Het UWV stelt immers het recht op een uitkering vast. Op grond van artikel 32 Wbaz in samenhang met artikel 64 van de Wfsv is de Wbaz niet van toepassing op een zelfstandige aan wie een ontheffing wegens gemoedsbezwaren is verstrekt.

Door de wetswijziging wordt de Wet basisverzekering arbeidsongeschikte zelfstandigen aan artikel 124 van de Wfsv toegevoegd. Met die toevoeging is voorzien in een grondslag om gegevens over de ontheffing die de SVB aan de betrokken zelfstandigen heeft verleend aan het UWV te verstrekken.

De SVB levert maandelijks gegevens aan het UWV over de gemoedsbezwaarden voor de volks- en werknemersverzekeringswetten. De gegevenslevering gemoedsbezwaarde zelfstandigen kan op deze gegevenslevering aansluiten.

Uit paragraaf 13.4 in de memorie van toelichting blijkt dat de wetgever voor ogen heeft dat de SVB gegevens aan het UWV levert met het oog op de inrichting en adequate werking van de zelfstandigenadministratie. De SVB levert het BSN en de geboortedatum van de zelfstandige, het gegeven dat de zelfstandige gemoedsbezwaard is voor deze wet en de datum van aanvang of beëindiging van de gemoedsbezwaardheid.

De verstrekking van de ontheffing aan de gemoedsbezwaarde zelfstandigen

In de Regeling Wfsv is in hoofdstuk 4 bepaald dat de SVB een ontheffing verleent aan gemoedsbezwaarden.

- In artikel 4.1 moet de grondslag voor het verlenen van een ontheffing van zelfstandigen die onder de Wbaz opgenomen worden. Het wetsvoorstel voorziet daar niet in.

De SVB stelt voor om artikel 4.1 van de Regeling aan te vullen als onderstaand.

Artikel 4.1 gemoedsbezwaarden

De persoon, die gemoedsbezwaren heeft tegen één van de volksverzekeringen, bedoeld in artikel 2 van de Wfsv, of alle werknemersverzekeringen als bedoeld in artikel 2 van de Wfsv, of de basisverzekering arbeidsongeschiktheid zelfstandigen, alsmede de rechtspersoon, waarbij natuurlijke personen betrokken zijn, die zodanige gemoedsbezwaren hebben, kan op zijn verzoek door de SVB worden ontheven van verplichtingen die hem bij de Wfsv, of bij één van deze volksverzekeringen, de wet basisverzekering arbeidsongeschikte zelfstandigen of werknemersverzekeringen zijn opgelegd.

Algemeen Inkomensbesluit sociale verzekeringen

Bij de invoering van de Wbaz zal deze wet ook moeten worden opgenomen in het Algemeen Inkomensbesluit sociale verzekeringen.

Aan het Algemeen inkomensbesluit sociale verzekeringen dient in artikel 2.4 een onderdeel worden toegevoegd waarin de uitkering op grond van de Wbaz wordt opgenomen als overig inkomen ten behoeve van de inkomensafhankelijke uitkeringen op grond van de volksverzekeringen.